

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1996-1997

23 AVRIL 1997

Projet de loi contenant des mesures en vue de résorber l'arriéré judiciaire dans les cours d'appel

RAPPORT COMPLÉMENTAIRE
 FAIT AU NOM
 DE LA COMMISSION
 DE LA JUSTICE
 PAR MM. BOURGEOIS ET DESMEDT

I. INTRODUCTION

L'assemblée plénière du Sénat a examiné pour la première fois le présent projet de loi le 22 avril 1997.

En vue de cette discussion, plusieurs membres et le Gouvernement avaient déposé de nouveaux amendements.

Ont participé aux travaux de la commission :

1. Membres effectifs : MM. Lallemand, président; Erdman, Goris, Hotyat, Raes, Bourgeois et Desmedt, rapporteurs.
2. Membre suppléant : Mme Merchiers.

Voir:

Documents du Sénat:

1-490 - 1996/1997:

- N° 1: Projet de loi.
- N° 2 à 5: Amendements.
- N° 6: Avis du Conseil d'État.
- N° 7 et 8: Amendements.
- N° 9: Rapport.
- N° 10: Texte adopté par la commission.
- N° 11 et 12: Amendements déposés après l'approbation du rapport.
- N° 13: Amendements déposés après le renvoi en commission.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1996-1997

23 APRIL 1997

Wetsontwerp houdende maatregelen teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken bij de hoven van beroep

AANVULLEND VERSLAG
 NAMENS DE COMMISSIE
 VOOR DE JUSTITIE
 UITGEBRACHT DOOR
 DE HEREN BOURGEOIS EN DESMEDT

I. INLEIDING

De plenaire vergadering van de Senaat heeft het onderhavige wetsontwerp voor de eerste keer behandeld op 22 april 1997.

Met het oog op deze besprekking hadden verscheidene leden, alsook de regering, na de goedkeuring

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heren Lallemand, voorzitter; Erdman, Goris, Hotyat, Raes, Bourgeois en Desmedt, rapporteurs.
2. Plaatsvervangster : mevr. Merchiers.

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-490 - 1996/1997:

- Nr. 1: Wetsontwerp.
- Nrs. 2 tot 5: Amendementen.
- Nr. 6: Advies van de Raad van State.
- Nrs. 7 en 8: Amendementen.
- Nr. 9: Verslag.
- Nr. 10: Tekst aangenomen door de commissie.
- Nrs. 11 en 12: Amendementen ingediend na de goedkeuring van het verslag.
- Nr. 13: Amendementen ingediend na de terugzending naar de commissie.

ments (doc. Sénat, n°s 1-490/9, 11 et 12) après que la commission eut approuvé le rapport le 26 mars 1997. Certains de ces amendements reprenaient littéralement les textes des amendements qui avaient déjà été examinés et rejetés par la commission, d'autres, qui étaient tout à fait nouveaux, requéraient un examen approfondi.

Afin d'examiner ces amendements, et pour que l'examen du projet ne traîne pas en longueur, l'assemblée plénière décida, le 22 avril, d'en saisir la commission, qui y consacra un examen le 23 avril. Au cours de cet examen, de nouveaux amendements furent déposés (doc. Sénat, n° 1-490/13).

II. DISCUSSION

1. Article 4. — Article 106bis du Code judiciaire

MM. Desmedt et Foret déposent un amendement n° 51, qui est rédigé comme suit (doc. Sénat, n° 1-490/11):

«A. Remplacer la deuxième phrase de l'article 106bis, § 1er, proposé, par la disposition suivante :

«Sur avis conforme des Chambres législatives et sur la base des rapports du magistrat-coordonnateur, visés à l'article 101, troisième alinéa, cette durée peut être prorogée par le Roi.»

Justification

Il est évident que, si les Chambres législatives sont appelées à délibérer sur les rapports du magistrat-coordonnateur, c'est à elles qu'il appartient de décider de l'éventuelle prorogation des chambres supplémentaires des cours d'appel.

Inviter le Parlement à délibérer sans qu'il puisse en tirer lui-même les conclusions, n'est pas logique.

Par ailleurs, la phrase « si cette prorogation s'avère indispensable » n'est pas une formule heureuse dans un texte législatif, la notion d'indispensable étant fort difficile à objectiver dans pareille matière.

«B. Remplacer le § 2 de l'article 106bis proposé par la disposition suivante :

«§ 2. Ces Chambres sont composées d'un conseiller effectif et de deux conseillers suppléants.»

van het verslag van de commissie op 26 maart 1997, opnieuw amendementen ingediend (Gedr. St., Senaat, nrs. 1-490/9, 11 en 12). Sommige daarvan waren een letterlijke overname van amendementen die reeds door de commissie waren onderzocht en verworpen, andere waren volledig nieuw en vergden een grondig onderzoek.

Te dien einde en ook om de behandeling van het ontwerp niet te laten aanslepen, heeft de plenaire vergadering op 22 april besloten deze amendementen terug naar de commissie te zenden die ze op 23 april heeft besproken. Bij die gelegenheid werden er weer amendementen ingediend (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/13).

II. BESPREKING

1. Artikel 4. — Artikel 106bis van het Gerechtelijk Wetboek

De heren Desmedt en Foret dienen amendement nr. 51 in, luidende (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/11):

«A. De tweede zin van het voorgestelde artikel 106bis, § 1, vervangen als volgt:

«Op eensluidend advies van de Wetgevende Kamers en op basis van het in artikel 101, derde lid, bepaalde verslag van de magistraat-coördinator kan die duur door de Koning verlengd worden.»

Verantwoording

Het is duidelijk dat wanneer de Wetgevende Kamers moeten beraadslagen over de verslagen van de magistraat-coördinator het hun taak is te beslissen over een eventuele verlenging van de periode gedurende welke de aanvullende kamers van de hoven van beroep werkzaam zijn.

Het Parlement uitnodigen om te beraadslagen zonder dat het zelf tot een besluit mag komen, is niet zeer logisch.

Het zinsdeel «wanneer de noodzaak daartoe blijkt» is een ongelukkige formulering die niet thuis hoort in een wettekst. In een dergelijke aangelegenheid kan moeilijk objectief worden bepaald wat het begrip noodzaak inhoudt.

«B. Paragraaf 2 van het voorgestelde artikel 106bis vervangen als volgt:

«§ 2. Die kamers zijn samengesteld uit een wer kend raadsheer en twee plaatsvervangende raads heren.»

Justification

Il n'apparaît pas raisonnable de constituer les chambres de la cour d'appel avec trois conseillers suppléants.

La présence d'un magistrat effectif apparaît comme indispensable pour assurer la qualité des arrêts et l'unité de la jurisprudence.

Pour une bonne compréhension de la raison d'être de cet amendement, il y a lieu de se référer au premier rapport de la commission (doc. Sénat, n° 1-490/9, pp. 50-72).

En ce qui concerne le littéra A de l'amendement, les auteurs de celui-ci déclarent que leur proposition vise à surmonter la contradiction entre ceux qui estiment qu'il appartient aux Chambres législatives de décider d'une éventuelle prolongation de la durée des chambres supplémentaires et ceux qui estiment que la compétence en question appartient au Roi.

Le ministre s'oppose à un tel compromis, car en prévoyant que les Chambres législatives doivent émettre un avis conforme, l'on restreint la marge de décision du Roi. C'est pourquoi il plaide pour que l'on ne modifie pas le texte qui a été adopté par la commission, étant donné que la responsabilité du ministre de la Justice pourrait être mise en cause si le Roi décidait de proroger la durée des chambres supplémentaires.

L'amendement n° 51 est rejeté par 5 voix contre 2 et 1 abstention.

L'article 4 est adopté par 5 voix et 3 abstentions.

2. Article 6. — Article 109bis, § 2, premier alinéa, 1^obis, du Code judiciaire

MM. Foret et Desmedt déposent un amendement n° 53, qui est rédigé comme suit (doc. Sénat, n° 1-490/11):

«Supprimer cet article.»

Justification

La suppression des trois conseillers pour les appels des décisions du tribunal de commerce est regrettable et ne tient pas compte de la concertation réelle qui existe en première instance entre un magistrat professionnel et deux magistrats consulaires, partenaires de justice à part entière dans des affaires où la liberté d'appréciation du tribunal est souvent très large. D'ailleurs, la réforme du concordat ne fera qu'accroître cette tendance. Or, les enjeux financiers et sociaux sont souvent importants.

Verantwoording

Het lijkt niet verstandig bij het hof van beroep kamers samen te stellen uit drie plaatsvervangende raadsheren.

De aanwezigheid van een werkend magistraat lijkt onontbeerlijk om de kwaliteit van de arresten en de eenheid van rechtspraak te waarborgen.

Voor een goed begrip van de achtergrond van dit amendement wordt naar het eerste verslag van de commissie verwezen (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/9, blz. 50-72).

Wat punt A van het amendement betreft, verklaren de indieners dat zij met hun voorstel de tegenstelling wensen te overbruggen tussen degenen die menen dat het de Wetgevende Kamers toekomt te beslissen over de eventuele verlenging van de duur van de aanvullende kamers en anderen volgens wie deze bevoegdheid aan de Koning toebehoort.

De minister verzet zich tegen dit compromisvoorstel omdat de voorwaarde van het eensluidend advies van de Wetgevende Kamers de beslissingsvrijheid van de Koning beperkt. Spreker pleit daarom voor het behoud van de door de commissie aangenomen tekst, waarbij de beslissing van de Koning om de duur van de aanvullende kamers te verlengen, de politieke verantwoordelijkheid van de minister van Justitie in het gedrang kan brengen.

Amendement nr. 51 wordt verworpen met 5 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

Artikel 4 wordt aangenomen met 5 stemmen, bij 3 onthoudingen.

2. Artikel 6. — Artikel 109bis, § 2, eerste lid, 1^obis, van het Gerechtelijk Wetboek

De heren Foret en Desmedt dienen amendement nr. 53 in, luidende (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/11):

«Dit artikel doen vervallen.»

Verantwoording

Het voornemen niet langer drie raadsheren in te zetten voor de behandeling van het hoger beroep tegen de beslissingen van de rechtbank van koophandel is betrekenswaardig en houdt geen rekening met het intense overleg dat in eerste aanleg plaatsvindt tussen een professionele magistraat en twee rechters in handelszaken, die juist in dit soort zaken, waar de rechtbank over een ruime beoordelingsvrijheid beschikt, een rol van volwaardig rechter vervullen. De hervorming van het gerechtelijk akkoord zal deze tendens alleen maar versterken. Er staan immers grote financiële en sociale belangen op het spel.

Peut-on imaginer, dans une projection purement hypothétique, qu'un appel concernant la faillite des Forges de Clabecq puisse être traité par un seul conseiller alors que l'emploi de 1 800 travailleurs est en jeu ?

Cet amendement reprend le texte de l'amendement n° 13, que MM. Foret et Desmedt ont déposé au cours de la première discussion en commission (doc. Sénat, n° 1-490/9, pp. 78-83).

Il est rejeté par 5 voix contre 2 et 1 abstention.

L'article 6 est adopté par un vote identique.

3. Article 7. — Article 109ter du Code judiciaire

M. Desmedt dépose un amendement n° 52, qui est rédigé comme suit (doc. Sénat, n° 1-490/11):

«À l'article 109ter, alinéa 2, proposé, remplacer les mots «toutes les parties» par les mots «une partie.»

Justification

Nous estimons préférable d'en revenir à la disposition initiale prévue dans le projet déposé par le ministre de la Justice. Celle-ci est davantage garantie des droits de la défense. En effet, une partie doit conserver le droit d'exiger que sa cause soit jugée par une chambre ordinaire composée de magistrats professionnels, sans pour autant dépendre du consentement des parties adverses.

Pour l'appreciation de la valeur des arguments pour et contre cet amendement, il convient de consulter le premier rapport de la commission, et, en particulier, le passage relatif à la discussion de l'amendement n° 49 de M. Erdman, qui a été adopté par la commission et qui prévoit que les causes qui correspondent à la définition de l'arriéré judiciaire ne peuvent être attribuées à une chambre ordinaire que pour autant que la demande en est faite par toutes les parties (doc. Sénat, n° 1-490/9, pp. 88-91).

À la demande d'un membre, l'on confirme que toutes les parties au procès doivent signer la requête qui vise à attribuer la cause à une chambre ordinaire.

L'une des parties peut, par exemple, estimer que, comme le litige porte sur une question de principe, il appartient à une chambre ordinaire de le régler. Si au moins une des autres parties au procès ne partage

Is het bijvoorbeeld denkbaar dat een eventueel hoger beroep betreffende het faillissement van Forges de Clabecq, waarbij de banen van 1 800 werknemers op het spel staan, behandeld zou worden door één raadsheer ?

Dit amendement is een kopie van amendement nr. 13 dat de heren Foret en Desmedt bij de eerste commissiebespreking hebben ingediend (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/9, blz. 78-83).

Het wordt verworpen met 5 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

Artikel 6 wordt met hetzelfde stemmental aangenomen.

3. Artikel 7. — Artikel 109ter van het Gerechtelijk Wetboek

De heer Desmedt dient amendement nr. 52 in, luidende (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/11):

«In het tweede lid van het voorgestelde artikel 109ter de woorden «voor zover alle partijen zulks aanvragen» vervangen door de woorden «voor zover een partij zulks aanvraagt.»

Verantwoording

Het lijkt ons wenselijk terug te keren naar de oorspronkelijke bepaling zoals die voorkwam in het ontwerp ingediend door de minister van Justitie. Die bepaling vrijwaart de rechten van de verdediging beter. Immers, een partij moet het recht behouden te eisen dat haar zaak wordt behandeld door een gewone kamer samengesteld uit beroepsmagistraten zonder dat zij daartoe de instemming van de tegenpartijen nodig heeft.

Voor de appreciatie van de argumenten *pro* en *contra* dit amendement raadplege men het eerste commissieverslag en inzonderheid de passage met de besprekking van amendement nr. 49 van de heer Erdman, dat door de commissie werd aangenomen en luidens hetwelk zaken die onder de definitie van de gerechtelijke achterstand vallen, slechts aan een gewone kamer kunnen worden toegewezen voor zover alle partijen zulks aanvragen (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/9, blz. 88-91).

Op verzoek van een lid wordt bevestigd dat alle in het geding zijnde partijen het verzoekschrift moeten ondertekenen om de verwijzing van hun zaak naar een gewone kamer te verkrijgen.

Een van de partijen kan bijvoorbeeld van oordeel zijn dat het geschil wegens zijn principieel karakter door een gewone kamer moet worden beslecht. Indien ten minste één van de andere gedingpartijen

pas ce point de vue et refuse le renvoi de la cause devant une chambre ordinaire, le recours sera examiné par une chambre supplémentaire.

L'amendement n° 52 est rejeté par 5 voix contre 2 et 1 abstention.

L'article 7 est adopté par 5 voix contre 1 et 2 abstentions.

4. Articles 8 et 9. — Article 120, premier et deuxième alinéas, du Code judiciaire

MM. Foret et Desmedt sont hostiles à l'idée de permettre à des membres de la cour d'appel admis à la retraite en raison de leur âge et qui n'ont pas encore septante ans de présider une cour d'assises. C'est pourquoi ils déposent les amendements n°s 54 et 55, qui reprennent littéralement les textes de leurs amendements n°s 15 et 25. Ces amendements sont rédigés comme suit (doc. Sénat, n° 1-490/11):

1. «Art. 8. — Supprimer cet article.»

Justification

Il y a une contradiction flagrante entre le fait de considérer que ces conseillers sont trop âgés pour siéger dans une chambre ordinaire de cour d'appel, où les débats se déroulent généralement dans un climat serein et peu passionné, et la disposition projetée qui considère que ces mêmes personnes sont aptes à siéger dans des procédures beaucoup plus passionnées, stressantes et éprouvantes.

Vu la lourdeur des procédures d'assises, il est d'ailleurs probable que cette mesure aura peu de succès, à l'instar d'ailleurs du système actuel qui permet déjà aux magistrats retraités d'exercer des fonctions de conseiller suppléant mais qui s'est révélé être un échec.

2. «Art. 9. — Supprimer cet article.»

Justification

Notre justification est identique à celle de notre amendement n° 54 relatif à l'article 8.

Pour ce qui est de la discussion, il y a lieu de se référer au premier rapport de la commission (doc. Sénat, n° 1-490/9, pp. 91-96).

Les deux amendements sont rejettés par 5 voix contre 2 et 1 abstention.

Les articles 8 et 9 sont adoptés par 5 voix contre 2 et 1 abstention.

dat standpunt niet deelt en weigert in te stemmen met de verwijzing van de zaak naar een gewone kamer, zal het hoger beroep door een aanvullende kamer worden behandeld.

Amendment nr. 52 wordt verworpen met 5 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

Artikel 7 wordt aangenomen met 5 stemmen tegen 1, bij 2 onthoudingen.

4. Artikelen 8 en 9. — Artikel 120, eerste en tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek

De heren Foret en Desmedt verzetten zich tegen de mogelijkheid dat wegens hun leeftijd in rust gestelde leden van het hof van beroep die nog niet de leeftijd van zeventig jaar hebben bereikt, een hof van assisen zouden voorzitten. Daarom dienen zij de amendementen nrs. 54 en 55 in, die een letterlijke overname zijn van hun amendementen nrs. 15 en 25. Zij luiden als volgt (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/11):

1. «Art. 8. — Dit artikel doen vervallen.»

Verantwoording

Het feit dat in rust gestelde raadsheren te oud worden bevonden om zitting te hebben in een gewone kamer van het hof van beroep, waar de debatten meestal in een serene sfeer verlopen, is in flagrante tegenspraak met de voorgestelde bepaling die dezelfde personen geschikt acht om zitting te hebben in procedures die veel heftiger, stresserender en vermoeiender zijn.

Omdat algemeen bekend is dat assisenprocedures erg zwaar zijn, zal deze maatregel waarschijnlijk even weinig succes hebben als het bestaande systeem dat aan in rust gestelde magistraten de mogelijkheid biedt een functie van plaatsvervangend raadsheer uit te oefenen.

2. «Art. 9. — Dit artikel doen vervallen.»

Verantwoording

Zelfde verantwoording als bij ons amendement nr. 54 op artikel 8.

Voor de besprekking wordt naar het eerste commissieverslag verwezen (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/9, blz. 91-96).

De beide amendementen worden verworpen met 5 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

De artikelen 8 en 9 worden aangenomen met 5 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

5. Article 10. — Article 207bis du Code judiciaire

MM. Desmedt et Foret déposent un amendement n° 56, qui est rédigé comme suit (doc. Sénat, n° 1-490/11):

«À l'article 207bis, § 1er, proposé, remplacer le 2° par la disposition suivante :

«2° être juge suppléant depuis au moins dix ans dans un tribunal de première instance ou un tribunal de commerce; »

Justification

Admettre que le fait d'avoir été juge suppléant pendant dix ans est suffisant pour devenir conseiller suppléant à la cour d'appel peut se comprendre pour autant que les matières traitées comme juge suppléant soient des matières relevant des compétences des cours d'appel, ce qui n'est évidemment pas le cas pour les magistrats suppléants au tribunal du travail, à une justice de paix ou au tribunal de police.

Le texte de cet amendement constitue une version retravaillée de l'amendement n° 34 de M. Vandenberghe que celui-ci a retiré au cours de la première discussion (doc. Sénat, n° 1-490/9, pp. 100-103).

Le ministre plaide pour que l'on conserve tel quel le texte qui a été adopté par la commission. L'on ne saurait perdre de vue que pour pouvoir être nommé juge suppléant, le candidat doit avoir, pendant au moins cinq ans, suivi le barreau, la profession de notaire ou exercé des fonctions au Conseil d'État (*cf.* les articles 188 et 192 du Code judiciaire). Ces juges cumulent donc leur fonction judiciaire avec une autre activité professionnelle dans le domaine juridique. C'est pourquoi ils peuvent déjà postuler une fonction de juge suppléant après dix ans.

En outre, l'on demande souvent, précisément aux juges de paix et aux juges de police suppléants, d'exercer effectivement leur fonction. Il ne serait par conséquent pas opportun d'exclure ces magistrats expérimentés du recrutement.

L'obligation imposée, par l'article 207bis, § 3, au Collège de recrutement des magistrats, de donner à son tour, au ministre, sur la base des avis recueillis par celui-ci, un avis écrit sur la question de l'expérience requise et de l'aptitude des candidats à siéger comme conseiller suppléant, permet d'éviter que des juges suppléants, qui n'ont jamais siégé comme magistrat, puissent être nommés conseillers

5. Artikel 10. — Artikel 207bis van het Gerechtelijk Wetboek

De heren Desmedt en Foret dienen amendement nr. 56 in, luidende (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/11):

«In § 1 van het voorgestelde artikel 207bis het 2° vervangen als volgt:

«2° sedert ten minste tien jaar plaatsvervangend rechter zijn bij een rechtsbank van eerste aanleg of een rechtsbank van koophandel; »

Verantwoording

Toestaan dat het voldoende is gedurende tien jaar plaatsvervangend rechter te zijn geweest om plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep te kunnen worden is te aanvaarden op voorwaarde dat men als plaatsvervangend rechter zaken heeft behandeld waarvoor het hof van beroep bevoegd is. Dat geldt uiteraard niet voor plaatsvervangende magistraten bij de arbeidsrechtbank, het vrederecht of de politierechtbank.

Dit amendement vormt een herwerkte versie van amendement nr. 34 van de heer Vandenberghe. Laatstgenoemde heeft zijn amendement echter bij de eerste commissiebesprekking ingetrokken (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/9, blz. 100-103).

De minister pleit voor het behoud van de door de commissie aangenomen tekst. Men mag niet uit het oog verliezen dat om tot plaatsvervangend rechter te worden benoemd de kandidaat onder meer ten minste vijf jaar werkzaam moet zijn geweest aan de balie, het notarisambt moet hebben vervuld of een ambt bij de Raad van State moet hebben uitgeoefend (*cf.* de artikelen 188 en 192 van het Gerechtelijk Wetboek). Deze rechters cumuleren hun rechterlijk ambt dus met een andere juridische beroepsactiviteit. Vandaar dat zij reeds na tien jaar kunnen solliciteren naar het ambt van plaatsvervangend raadsheer.

Bovendien zijn het juist de plaatsvervangende vrederechters en rechters in de politierechtbank op wie geregeld een beroep wordt gedaan om hun ambt effectief te vervullen. Het zou derhalve niet opportuun zijn deze ervaren magistraten uit het rekrutingsveld uit te sluiten.

Het gevaar dat plaatsvervangende rechters die nooit als magistraat zitting hebben gehad, tot plaatsvervangend raadsheer worden benoemd, wordt bezworen door de in artikel 207bis, § 3, vervatte verplichting voor het wervingscollege der magistraten om op grond van de door de minister van Justitie ingewonnen adviezen, hem op zijn beurt een schriftelijk advies te bezorgen over de voorgeschreven

suppléants. C'est pourquoi la procédure de nomination contient un filtre qui permet d'éliminer des candidats inexpérimentés ou estimés inaptes.

M. Lallemand dépose un amendement n° 59, qui est rédigé comme suit (doc. Sénat, n° 1-490/12):

« Remplacer l'article 207bis, § 3, 3°, proposé par ce qui suit:

« 3° pour les candidats visés au § 1er, 3°:

— des bâtonniers du ressort ou du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat a exercé sa fonction en dernier lieu;

— du chef de corps de la juridiction ou du parquet où le candidat a exercé sa fonction en dernier lieu; »

Justification

L'article 10 du projet de loi, introduisant un article 207bis dans le Code judiciaire, prévoit que pourront être nommés conseillers suppléants à la cour d'appel les magistrats admis à la retraite, à l'exception des membres de la cour d'appel admis à la retraite, qui, eux, pourront directement être désignés par le premier président de la cour.

Le paragraphe 3 du même article prévoit par ailleurs qu'une série d'avis devront être rendus pour chaque candidat.

Pour les magistrats admis à la retraite, les avis devront être rendus par le bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat a exercé sa fonction en dernier lieu, et par le président du tribunal où il a exercé sa fonction en dernier lieu.

L'énumération des auteurs des avis laisse penser que les magistrats admis à la retraite qui pourront postuler à une fonction de conseiller suppléant sont uniquement les juges des tribunaux de première instance, du travail et de commerce, et les juges de paix et juges de police.

Or, d'autres magistrats sont concernés, qui pourraient faire d'excellents conseillers suppléants: les conseillers à la cour du travail, les membres des parquets généraux et des auditiorats généraux, les membres des parquets du procureur du Roi et des auditiorats du travail, les membres de l'auditiorat militaire ...

Il est donc nécessaire d'adapter la liste des avis à rendre à l'ensemble de ces candidats potentiels.

ervaring en bekwaamheid van de kandidaten om als plaatsvervangend raadsheer zitting te hebben. De benoemingsprocedure bevat derhalve een filter waarmee onervaren of onbekwaam geachte kandidaten kunnen worden geweerd.

De heer Lallemand dient amendement nr. 59 in, luidende (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/12):

« Het 3° van het voorgestelde artikel 207bis, § 3, vervangen als volgt:

« 3° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 3°:

— de stafhouders van het rechtsgebied of de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat het laatst in functie was;

— de korpschef van het gerecht of van het parket waar de kandidaat het laatst in functie was; »

Verantwoording

Artikel 10 van het wetsontwerp, dat een artikel 207bis invoegt in het Gerechtelijk Wetboek, bepaalt dat tot plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep kunnen worden benoemd de in rust gestelde magistraten, met uitzondering van de in rust gestelde leden van het hof van beroep, die door de eerste voorzitter van het hof rechtstreeks aangewezen kunnen worden.

Paragraaf 3 van hetzelfde artikel bepaalt anderzijds dat voor elke kandidaat een reeks adviezen moeten worden uitgebracht.

Voor de in rust gestelde magistraten moeten de adviezen uitgebracht worden door de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat het laatst in functie was en door de voorzitter van de rechtbank waar hij het laatst in functie was.

De opsomming van de advies gevende personen wekt de indruk dat het bij de in rust gestelde magistraten die zich voor een ambt van plaatsvervangend raadsheer kunnen aanmelden, uitsluitend gaat om rechters in de rechtbanken van eerste aanleg, de arbeidsrechtbanken en de rechtbanken van koophandel, om vrederechters en politierechters.

De regeling moet echter ook gelden voor andere magistraten, die uitstekende plaatsvervangende raadsheren zouden kunnen zijn: de raadsheren bij het arbeidshof, de leden van de parketten-generaal en van de auditioraten-generaal, de leden van het parket van de procureurs des Konings en van de arbeidsauditioraten, de leden van het krijgsauditoraat, ...

De lijst van de te geven adviezen moet dus uitgebreid worden voor al deze potentiële kandidaten.

Le ministre estime que la procédure selon laquelle «les bâtonniers du ressort» doivent émettre un avis concernant, par exemple, des conseillers à la cour du travail admis à la retraite ou des membres des parquets généraux est trop compliquée.

A ce propos, un membre souhaite savoir à quel bâtonnier il appartient d'émettre un avis concernant un membre de la Cour du travail d'Anvers, qui a été admis à la retraite. Est-ce le bâtonnier d'Anvers, celui de Malines, celui de Turnhout, celui de Hasselt ou celui de Tongres, ou tous les bâtonniers doivent-ils émettre un avis ?

L'intervenant estime que la réponse ne peut être que «tous les bâtonniers».

Le ministre déclare qu'il n'est pas hostile à l'amendement et qu'il l'est d'autant moins que le champ d'application de cette disposition spécifique est relativement limité. La procédure lourde qui veut que dans certains cas, l'ensemble des bâtonniers du ressort doivent émettre un avis (voir la justification de l'amendement) ne vaut pas, par exemple, pour les membres de la cour d'appel qui ont été admis à la retraite (voir l'article 207bis, § 2, du Code judiciaire).

L'amendement n° 56 est rejeté par 4 voix contre 2 et 2 abstentions. L'amendement n° 59 est adopté par 6 voix et 2 abstentions.

L'article 10 ainsi amendé est adopté par 5 voix et 3 abstentions.

6. Article 11bis (nouveau) (article 12 du texte adopté). — Article 211 du Code judiciaire

Le Gouvernement dépose l'amendement n° 57, qui est rédigé comme suit (doc. Sénat, n° 1-490/12):

«Insérer un article 11bis (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 11bis. — Dans l'article 211 du même Code, les mots «ou du conseiller suppléant» sont insérés entre les mots «conseiller» et «devient.»

Justification

Conformément à ce qui figure dans l'exposé des motifs, la procédure de présentation est applicable aux conseillers suppléants. Il s'impose en conséquence de modifier l'article 211 du Code judiciaire dans ce sens.

Cet amendement est lié aux amendements n°s 61 et 62 du Gouvernement (cf. ci-dessous). Comme il faut suivre, pour la nomination des conseillers suppléants, à l'exclusion de ceux qui sont membres

De minister acht de procedure waarbij «de stafhouders van het rechtsgebied» een advies moeten uitbrengen over bijvoorbeeld in rust gestelde raadsheren van het arbeidshof of leden van de parketten-generaal, omslachtig.

In repliek hierop wenst een lid te weten welke stafhouder dan wel het advies zou moeten verstrekken over een in rust gesteld lid van het Arbeidshof te Antwerpen. Die van Antwerpen, Mechelen, Turnhout, Hasselt of Tongeren ? Of elke stafhouder van de vijf voornoemde arrondissementen ?

Spreker is van oordeel dat alleen de laatste oplossing in aanmerking kan worden genomen.

De minister verklaart niet tegen het amendement gekant te zijn, te meer omdat het toepassingsgebied van deze specifieke bepaling vrij beperkt is. De logge procedure waarbij in bepaalde gevallen alle stafhouders van het rechtsgebied een advies moeten uitbrengen (cf. de verantwoording van het amendement), geldt bijvoorbeeld niet voor de in rust gestelde leden van de hoven van beroep (cf. artikel 207bis, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek).

Amendement nr. 56 wordt verworpen met 4 stemmen tegen 2, bij 2 onthoudingen. Amendement nr. 59 wordt aangenomen met 6 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 10 wordt aangenomen met 5 stemmen, bij 3 onthoudingen.

6. Artikel 11bis(nieuw)(artikel 12 van de aangenomen tekst). — Artikel 211 van het Gerechtelijk Wetboek

De regering dient amendement nr. 57 in, luidende (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/12):

«Een artikel 11bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt:

«Art. 11bis. — In artikel 211 van hetzelfde Wetboek worden tussen het woord «raadsheer» en het woord «openvalt» de woorden «of plaatsvervarend raadsheer» ingevoegd.»

Verantwoording

Zoals reeds gesteld in de memorie van toelichting is de procedure van de voordrachten van toepassing op de plaatsvervangende raadsherren. Het is dan ook aangewezen artikel 211 van het Gerechtelijk Wetboek in die zin aan te passen.

Dit amendement hangt samen met de amendementen nrs. 61 en 62 van de regering (cf. infra). Aan gezien voor de benoeming van de plaatsvervangende raadsherren, met uitzondering van degenen die in rust

de la cour d'appel admis à la retraite, la procédure de présentation prévue à l'article 151 de la Constitution, il faut rendre l'article 211 du Code judiciaire, qui règle le déroulement de cette procédure en ce qui concerne les cours d'appel, applicable dans les cas où il y a lieu de pourvoir aux postes vacants de conseiller suppléant.

L'amendement est adopté en tant qu'article 12 par 5 voix et 3 abstentions.

7. Articles 12 et 12bis(nouveaux)(articles 13 et 14 du texte adopté). — Articles 213 et 213bis du Code judiciaire

Le Gouvernement dépose les amendements n°s 61 et 62, qui sont rédigés comme suit (doc. Sénat, n° 1-490/13):

1. «Art. 12. — Remplacer cet article par ce qui suit:

«Art. 12. — Dans l'article 213 du même Code, les alinéas 1er et 2 sont remplacés par les alinéas suivants:

«Le nombre de présentations par les Conseils provinciaux ou les groupes linguistiques du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale aux places vacantes de conseiller est déterminé comme suit:

1. Cour d'appel d'Anvers

Le Conseil provincial d'Anvers présente à 31 places.

Le Conseil provincial du Limbourg présente à 13 places.

2. Cour d'appel de Bruxelles

Le groupe linguistique français du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale présente à 20 places.

Le groupe linguistique néerlandais du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale présente à 6 places.

Le Conseil provincial du Brabant flamand présente à 19 places.

Le Conseil provincial du Brabant wallon présente à 6 places.

3. Cour d'appel de Gand

Le Conseil provincial de la Flandre occidentale présente à 22 places.

Le Conseil provincial de la Flandre orientale présente à 25 places.

4. Cour d'appel de Liège

Le Conseil provincial de Liège présente à 23 places.

gesteld lid zijn van een hof van beroep, de in artikel 151 van de Grondwet bedoelde voordrachtenprocedure moet worden gevuld, moet artikel 211 van het Gerechtelijk Wetboek dat het verloop van deze procedure voor de hoven van beroep regelt, ook van toepassing worden verklaard ingeval er vacatures van plaatsvervangend raadsheer moeten worden ingevuld.

Het amendement wordt als artikel 12 aangenomen met 5 stemmen, bij 3 onthoudingen.

7. Artikelen 12 en 12bis(nieuw) (artikelen 13 en 14 van de aangenomen tekst). — Artikelen 213 en 213bis van het Gerechtelijk Wetboek

De regering dient de amendementen nrs. 61 en 62 in, luidende (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/13):

1. «Art. 12. — Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 12. — In artikel 213 van hetzelfde Wetboek worden het eerste en het tweede lid vervangen door de volgende leden:

«Het aantal voordrachten die de provincieraden of de taalgroepen van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad voor openstaande plaatsen van raadsheer mogen indienen, is bepaald als volgt:

1. Hof van Beroep te Antwerpen

De provincieraad van Antwerpen dient voordrachten in voor 31 plaatsen.

De provincieraad van Limburg dient voordrachten in voor 13 plaatsen.

2. Hof van Beroep te Brussel

De Franse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad dient voordrachten in voor 20 plaatsen.

De Nederlandse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad dient voordrachten in voor 6 plaatsen.

De provincieraad van Vlaams-Brabant dient voordrachten in voor 19 plaatsen.

De provincieraad van Waals-Brabant dient voordrachten in voor 6 plaatsen.

3. Hof van Beroep te Gent

De provincieraad van West-Vlaanderen dient voordrachten in voor 22 plaatsen.

De provincieraad van Oost-Vlaanderen dient voordrachten in voor 25 plaatsen.

4. Hof van Beroep te Luik

De provincieraad van Luik dient voordrachten in voor 23 plaatsen.

Le Conseil provincial de Namur présente à 7 places.

Le Conseil provincial de Luxembourg présente à 3 places.

5. Cour d'appel de Mons

Le Conseil provincial du Hainaut présente à 23 places.

En cas de vacance de place suite au départ d'un conseiller, la présentation appartient au Conseil provincial ou au groupe linguistique du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale qui avait présenté à ladite place. »

2. «Insérer un article 12bis (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 12bis. — Un article 213bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code:

«Art. 213bis. — Le nombre de présentations par les Conseils provinciaux ou les groupes linguistiques du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale aux places vacantes de conseiller suppléant est déterminé comme suit:

1. Cour d'appel d'Anvers

Le Conseil provincial d'Anvers présente à 21 places.

Le Conseil provincial du Limbourg présente à 9 places.

2. Cour d'appel de Bruxelles

Le groupe linguistique français du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale présente à 16 places.

Le groupe linguistique néerlandais du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale présente à 5 places.

Le Conseil provincial du Brabant flamand présente à 16 places.

Le Conseil provincial du Brabant wallon présente à 5 places.

3. Cour d'appel de Gand

Le Conseil provincial de la Flandre occidentale présente à 13 places.

Le Conseil provincial de la Flandre orientale présente à 15 places.

4. Cour d'appel de Liège

Le Conseil provincial de Liège présente à 18 places.

Le Conseil provincial de Namur présente à 6 places.

De provincieraad van Namen dient voordrachten in voor 7 plaatsen.

De provincieraad van Luxemburg dient voordrachten in voor 3 plaatsen.

5. Hof van Beroep te Bergen

De provincieraad van Henegouwen dient voordrachten in voor 23 plaatsen.

In geval van een openstaande plaats ten gevolge van het vertrek van een raadsheer geschieft de voordracht door de provincieraad of de taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad die voor de voormelde plaats een voordracht heeft gedaan. »

2. «Een artikel 12bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt:

«Art. 12bis. — In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 213bis ingevoegd, luidend als volgt:

«Art. 213bis. — Het aantal voordrachten die de provincieraden of de taalgroepen van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad voor openstaande plaatsen van plaatsvervangend raadsheer mogen indienen is bepaald als volgt:

1. Hof van Beroep te Antwerpen

De provincieraad van Antwerpen dient voordrachten in voor 21 plaatsen.

De provincieraad van Limburg dient voordrachten in voor 9 plaatsen.

2. Hof van Beroep te Brussel

De Franse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad dient voordrachten in voor 16 plaatsen.

De Nederlandse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad dient voordrachten in voor 5 plaatsen.

De provincieraad van Vlaams-Brabant dient voordrachten in voor 16 plaatsen.

De provincieraad van Waals-Brabant dient voordrachten in voor 5 plaatsen.

3. Hof van Beroep te Gent

De provincieraad van West-Vlaanderen dient voordrachten in voor 13 plaatsen.

De provincieraad van Oost-Vlaanderen dient voordrachten in voor 15 plaatsen.

4. Hof van Beroep te Luik

De provincieraad van Luik dient voordrachten in voor 18 plaatsen.

De provincieraad van Namen dient voordrachten in voor 6 plaatsen.

Le Conseil provincial de Luxembourg présente à 2 places.

5. Cour d'appel de Mons

Le Conseil provincial du Hainaut présente à 22 places.

En cas de vacance de place suite au départ d'un conseiller suppléant, la présentation appartient au Conseil provincial ou au groupe linguistique du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale qui avait présenté à ladite place.»

Justification

L'article 213 contient une discordance entre les versions néerlandaise et française en omettant la mention des groupes linguistiques du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale.

L'article gagne en outre en clarté en inversant les alinéas 1er et 2. Il vaut mieux répartir d'abord le nombre de présentations et déterminer ensuite l'autorité compétente pour la présentation en cas de remplacement des conseillers.

Les conseillers suppléants, à l'instar des conseillers effectifs, sont présentés par les Conseils provinciaux ou les groupes linguistiques de la Région de Bruxelles-Capitale. Cet article règle le nombre de présentations par province. Les chiffres sont fixés proportionnellement à ceux prévus à l'article 213 du Code judiciaire, et donc en fonction de la répartition des conseillers effectifs.

Il faut noter que le nombre des postes de conseiller suppléant et de conseiller effectif est également mentionné à l'article 24 (article 26 du texte adopté).

En ce qui concerne ces amendements, un membre répète que l'idée d'associer les conseils provinciaux à la procédure de nomination des conseillers suppléants, éveille chez lui certaines réticences.

Le ministre ne cache pas qu'il préférerait que la nomination des conseillers suppléants se déroule selon la procédure objective de nomination et de promotion dans la magistrature qui reste à définir.

Néanmoins, comme il est tellement urgent de résorber l'arriéré judiciaire, l'on ne peut pas attendre une modification de l'article 151 de la Constitution. C'est pour cette seule raison que l'on a choisi d'appliquer la procédure définie à l'article 151 actuel pour la nomination des conseillers suppléants.

De provincieraad van Luxemburg dient voor-drachten in voor 2 plaatsen.

5. Hof van Beroep te Bergen

De provincieraad van Henegouwen dient voor-drachten in voor 22 plaatsen.

In geval van een openstaande plaats ten gevolge van het vertrek van een plaatsvervangend raadsheer geschiedt de voordracht door de provincieraad of de taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad die voor de voormelde plaats een voordracht heeft gedaan.»

Verantwoording

De huidige tekst van artikel 213 bevat tegenstrijdigheden tussen de Nederlandse en de Franse versie daar geen melding wordt gemaakt van de taalgroepen van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad.

Bovendien wint het artikel aan duidelijkheid door de omkering van het eerste en het tweede lid. Het is beter eerst het aantal voordrachten te verdelen en vervolgens de bevoegde autoriteit voor de voordracht te bepalen in geval van vervanging van de raadsheer.

De plaatsvervangende raadsheren worden, evenals de werkende raadsheren, voorgedragen door de provincieraden of de taalgroepen van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad. Dit artikel regelt het aantal voordrachten per provincie. De cijfers werden bepaald verhoudingsgewijs met de cijfers voorzien in artikel 213 van het Gerechtelijk Wetboek, dus op basis van de verdeling voor de werkende raadsheren.

Te noteren valt dat het aantal ambten van werkend en plaatsvervangend raadsheer eveneens vermeld wordt in artikel 24 (artikel 26 van de aangenomen tekst).

Met betrekking tot deze amendementen verklaart een lid nogmaals huiverachtig te staan ten opzichte van de inschakeling van de provincieraden in de benoemingsprocedure voor de plaatsvervangende raadsheren.

De minister verheelt niet dat hij er de voorkeur aan geeft de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren te laten verlopen volgens de nog uit te werken geobjectiveerde procedure voor de benoemingen en de bevorderingen in de magistratuur.

De strijd tegen de gerechtelijke achterstand is echter zo acuut dat een wijziging van artikel 151 van de Grondwet niet kan worden afgewacht. Dat is dan ook de enige reden waarom ervoor gekozen werd de door het vigerende artikel 151 voorgeschreven procedure toe te passen voor de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren.

Pour parer aux accusations d'intervention politique, l'on objective cette procédure de nomination en prévoyant que le ministre de la Justice doit respecter l'obligation, définie à l'article 207bis, § 3, de recueillir l'avis de certaines instances, et de le transmettre ensuite au Collège de recrutement des magistrats. Celui-ci lui donne à son tour un avis écrit à propos de l'expérience requise et de l'aptitude des candidats à siéger comme conseiller suppléant.

Le ministre souligne que les avocats ne peuvent pas se prévaloir de leur nomination aux fonctions de conseiller suppléant pour postuler à une fonction de magistrat effectif. En effet, la présomption selon laquelle les magistrats visés à l'article 21 de la loi du 18 juillet 1991 sont réputés avoir réussi l'examen d'aptitude professionnelle, ne vaut pas pour les avocats.

Pour sa part, la commission attire l'attention sur le fait qu'en vertu du règlement de l'Ordre national, les magistrats ne peuvent pas user de leur titre de conseiller suppléant dans le cadre de leur pratique.

L'amendement n° 61 et l'article 12 ainsi amendé (article 13 du texte adopté) sont adoptés par 5 voix contre 2 et 1 abstention. L'amendement n° 62 est adopté en tant qu'article 14 par 5 voix et 3 abstentions.

Le Gouvernement retire son amendement n° 58, parce que le texte en a été corrigé par les amendements n°s 61 et 62 (doc. Sénat, n° 1-490/12). Mme Delcourt-Pêtre retire, quant à elle, son sous-amendement n° 60 (doc. Sénat, n° 1-490/13).

III. VOTE SUR L'ENSEMBLE DU PROJET DE LOI

L'ensemble du projet de loi ainsi amendé a été adopté par 5 voix contre 2 et 1 abstention.

MM. Desmedt et Foret confirment qu'ils désirent que leurs amendements, qui ont été rejetés par la commission, soient mis aux voix en séance publique.

*
* *

Confiance a été faite aux rapporteurs pour un rapport oral en séance plénière.

Les Rapporteurs,
Claude DESMEDT.
André BOURGEOIS.

Le Président,
Roger LALLEMAND.

Om beschuldigingen van partijpolitieke bemoeienis te ontkrachten wordt deze benoemingsprocedure geobjectiveerd door de in artikel 207bis, § 3, vervatte verplichting voor de minister van Justitie om bij bepaalde instanties over de kandidaten adviezen in te winnen die hij vervolgens aan het wervingscollege der magistraten meedeelt. Het wervingscollege verstrekt hem dan op zijn beurt een schriftelijk advies over de voorgeschreven ervaring en bekwaamheid van de kandidaten.

De minister beklemtoont dat advocaten zich niet op hun benoeming tot plaatsvervangend raadsheer kunnen beroepen om naar een ambt van werkend magistraat te dingen. Het vermoeden krachtens hetwelk de in artikel 21 van de wet van 18 juli 1991 bedoelde magistraten worden geacht geslaagd te zijn voor het examen inzake beroepsbekwaamheid, is immers niet op hen toepasselijk.

De commissie van haar kant vestigt er de aandacht op dat advocaten krachtens het reglement van de Nationale Orde binnen het raam van hun praktijk geen gebruik mogen maken van de titel van plaatsvervangend raadsheer.

Amendement nr. 61 en het aldus gewijzigde artikel 12 (artikel 13 van de aangenomen tekst) worden aangenomen met 5 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding. Amendement nr. 62 wordt als artikel 14 aangenomen met 5 stemmen, bij 3 onthoudingen.

De regering trekt haar amendement nr. 58 in omdat dit gecorrigeerd werd door de amendementen nrs. 61 en 62 (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/12). Mevrouw Delcourt-Pêtre doet hetzelfde met haar subamendement nr. 60 (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/13).

III. STEMMING OVER HET WETSONTWERP IN ZIJN GEHEEL

Het aldus geamendeerde wetsontwerp wordt in zijn geheel aangenomen met 5 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

De heren Desmedt en Foret bevestigen hun verzoek om hun amendementen, die door de commissie werden verworpen, ter stemming aan de openbare vergadering voor te leggen.

*
* *

Aan de rapporteurs wordt vertrouwen geschonken voor een mondeling verslag aan de plenaire vergadering.

De rapporteurs,
Claude DESMEDT.
André BOURGEOIS.

De voorzitter,
Roger LALLEMAND.